De Derde Baarnse Moordzaak

De Derde Baarnse Moordzaak

Katja Bongers

Auteur: Katja Bongers
Coverontwerp: dutch kangaroo
ISBN: 9789465546896
2e Druk, Hardcover, oktober 2026
© Katja Bongers

1 Baan

Mijn handen en gezicht zijn schoon. Mijn nagels hebben geen rouwranden en ze zijn netjes gevijld. Er zit een beetje make-up op mijn gezicht, niets overdadigs, gewoon verzorgd. En mijn haren zijn gekamd en strak naar achteren met een elastiekje bij elkaar gebonden. Oh ja, en mijn tanden zijn gepoetst. Maar toch klopt er iets niet.

Ik trek de hals van mijn truitje omhoog tot over mijn neus en adem diep in. Nee, niet fris meer. Ik moet echt douchen en schone kleren aantrekken. De broek die ik draag is dan wel zwart, maar toch zie je dat hij niet vanochtend fris gewassen en gestreken uit de kast is getrokken. En mijn eveneens zwarte sneakers zien eruit zoals te verwachten na de tientallen kilometers die ik er de afgelopen weken op heb gelopen, al kan ik ze met wat water en zeep waarschijnlijk wel weer schoon krijgen. Maar dan hebben we het nog niet over mijn jas gehad…

Het enige wat er nog mooi uitziet is mijn handtas. Een leren exemplaar dat ik aan de riempjes over een schouder kan laten bungelen, maar dat ook als kleine rugzak gedragen kan worden. Daarin zitten mijn bezittingen die ik niet kwijt kan in mijn broek- of jaszakken. Hij is rood en ik ben er dol op. Ben vond dat ik een handtas moest hebben.

‘Je bent toch geen bouwvakker?’ vroeg hij me sarcastisch, nadat hij eens goed had staan kijken hoe ik gedachteloos een notitieblok, een pen en een krentenbol in mijn jaszakken stond te proppen. Hij gaf me de tas cadeau op Valentijnsdag. Maar dat is nu al een tijdje geleden.

Verloren zit ik op het groene bankje op de Brink. Het is elf uur, zie ik, als de klokken van de Pauluskerk beginnen te beieren. Niemand lijkt er verder op te letten. Mensen lopen vanaf de markt in een boogje om mij heen. Ik tel er drieëntwintig en geen mens kijkt me aan. Boodschappentassen puilen uit met verse groenten, lekkere broodjes, vlees, eieren… Nee, daar moet ik gewoon niet te veel bij stilstaan, dan krijg ik nog meer honger.

Ik zit hier al veel te lang. Zo gaat het natuurlijk niet lukken om een baan te krijgen. Althans, niet de baan die ik wil en zeker niet een die genoeg betaalt. Ik pak het verfrommelde papiertje uit mijn zak en bekijk de advertentie nog eens.

Restaurant Het Baernsche Paerd zoekt met spoed sous-chef. Sollicitaties: 10 december as. 16-17 uur, melden bij de leveranciersingang. Brieven worden niet gelezen, zelf langskomen en laten zien wat je kunt! Goede verdiensten, vast dienstverband mogelijk, werktijden en secundaire arbeidsvoorwaarden nader overeen te komen.

Het klinkt spannend. Vanaf het moment dat ik het briefje vanochtend heb gespot op het prikbord van de Albert Heijn aan de Eemnesserweg, kan ik aan niets anders denken dan aan die baan. Die moet ik hebben. Vandaag, want het is 10 december!
Met mijn verkleumde vingers trek ik mijn portemonnee uit mijn tas en tel ik mijn laatste geld. Vijfennegentig euro en wat losse muntjes. Dat is al het geld dat ik nog bezit. En het moet genoeg zijn, want mijn pinpas kan ik niet gebruiken; ik sta al weken rood.
Vastbesloten sta ik op en loop de *Hema* aan de overkant van de straat binnen. Daar koop ik wat schoon ondergoed, shampoo, deodorant, een hersluitbaar pakje vochtig toiletpapier, een paar handdoeken, een toilettas en twee zwarte T-shirts.
Uit het bakje bij de kassa dat ze daar voor klanten hebben neergezet graai ik een handje pepernoten mee en prop ze snel in mijn jaszak. De schappen puilen inmiddels uit met lekkernijen voor de Kerst. Wat is overgebleven van Sinterklaas gaat voor een spotprijs weg of wordt – net als de pepernoten – uitgedeeld aan de klanten. De mevrouw achter de kassa lacht vriendelijk naar me, stopt mijn aankopen voor mij in een tas en wenst mij ‘alvast prettige Kerstdagen’. Ik pak de tas van haar aan en sta nog even te dralen bij de kassa. Zal ik nog een handje pepernoten mee graaien? Nee, toch maar niet, dat valt te veel op.
Volgende stop: de Kringloopwinkel Baarn. Tot een paar weken geleden bracht ik daar regelmatig spullen naar toe die ik niet meer nodig had en waarvan ik hoopte dat iemand anders er nog iets mee zou kunnen doen. Maar ik ben er nog nooit binnen geweest om iets

te kopen. Vandaag zal ik dat voor het eerst gaan doen, want ik heb van alles nodig en nog maar weinig geld. Ik zet er flink de pas in, kauwend op de pepernoten. Als kind heb ik mij aangeleerd om alles te tellen, zodat er geen ruimte in mijn hoofd is om te piekeren. En dat doe ik nu ook: ik tel elf minuten en dertig seconden en 1.003 stappen tot aan de deur.
Binnen een uur heb ik alles wat ik nodig heb bij elkaar gescharreld: Een winterjas, een broek, twee truien, een stevige weekendtas bedrukt met een schreeuwerige merknaam, een joggingbroek en een paar legerkisten. Alles is zwart en komt van de herenafdeling. Maar dat maakt mij niet uit. Het is allemaal vrijwel nieuw, schoon en het kost belachelijk weinig.
Achter de kassa trek ik mijn nieuwe jas en de legerkisten aan. Mijn handtas hang ik op mijn rug. De rest doe ik in de weekendtas. Blikken van andere klanten en het personeel probeer ik te ontwijken. Maar dat blijkt helemaal niet nodig. Niemand kijkt ervan op dat ik mij hier in het zweet sta te werken. Opgelucht stap ik naar buiten, klaar om een volgende horde te nemen.
De Geerenweg ligt er troosteloos bij, maar het is gelukkig droog en ik loop naar het westen. Inmiddels heb ik een plan. En ik wil niet aarzelen, maar nu handelen. Ik kan niet nog eens weken zwerven, bij vrienden op de bank slapen of geld van ze lenen. De meesten wonen ook veel te ver weg, allemaal in de regio Den Haag. En die willen sinds mijn plotselinge vertrek eigenlijk liever niets meer met mij te maken hebben. Of verbeeld ik mij dat? Ik durf ze eigenlijk ook niet te bellen, dus ik zal er ook niet achter komen.
Ik heb wel een paar kennissen hier in Baarn – of het echt vrienden zijn, daar durf ik nog niet op te hopen – maar met de Kerstdagen in zicht hebben die vast ook helemaal geen zin in een ongenode gast, zijn ze druk met hun eigen familie. Hun medelijden gaat inmiddels over in verbazing over hoe slecht ik alles voor elkaar blijk te hebben. Ik lees het op hun gezichten en ik hoor het aan hun – nu nog – voorzichtige vragen. Straks slaat die verbazing nog om in minachting! Ik schaam me dood. Nee, het is nu tijd voor actie.
Na een korte wandeling sta ik voor de luxe sportschool met het grote spandoek waarop te lezen valt dat je hier de eerste maand gratis kunt sporten. Door de ramen zie ik dat mensen in strakke *outfits* op de

apparaten tekeergaan. Het staat me eigenlijk tegen, sporten in een sportschool, ik ben ook nooit sportief geweest. Maar ik heb me laten vertellen dat ze hier prima douches en een sauna hebben.
Direct links van de deur zit een jonge gast achter een balie verveeld naar een computerscherm te turen. Zijn gezicht licht op als hij mij ziet en enthousiast heet hij mij welkom. In één adem nodigt hij mij uit om mijn jas uit te trekken, om plaats te nemen op één van de krukken aan de balie, stelt hij zichzelf voor als Tim en vraagt hij of ik een kop koffie lust. Het is nogal veel tegelijk allemaal. Zoveel heeft niemand de afgelopen dagen tegen mij gezegd, althans niet zoveel vriendelijks.
'Nou, graag,' zeg ik.
Mijn jas hou ik voor de zekerheid aan, die is immers schoon, mijn kleren eronder veel minder. En dat hoeft niemand te zien. Mijn weekendtas zet ik naast een kruk op de grond. Ik kijk verwachtingsvol naar Tims rug. Hij is druk bezig om de beloofde koffie voor mij uit het grote espressoapparaat te toveren, terwijl ik mezelf op de kruk hijs.
Vanaf mijn plek bij de receptie kan ik de begane grond van de sportschool overzien. Er staan tientallen apparaten waar je allerlei oefeningen op kunt doen. Stuk voor stuk marteltuig, zie ik. Niks voor mij.
Rechts achterin doen zes bejaarden rek- en strekoefeningen onder leiding van een dun meisje in een fluorescerend pakje, dat ze glimlachend aanspoort om nog iets dieper te bukken en een stukje hoger te reiken. Gruwelijk. Maar de mensen lijken het te waarderen, iedereen lacht en doet vrolijk mee. Nou ja, zo lang ik zelf maar niet mee hoef te doen, vind ik het best. Dan zie ik meer in de hometrainers die links van de ingang voor het raam staan. Daar zou ik misschien nog wel eventjes op willen proberen te fietsen. Verlangend denk ik terug aan mijn mooie elektrische fiets, die nog ergens achter slot en grendel in de garage op de Wilheminalaan moet staan.
'Zo, alsjeblieft,' zegt Tim, als hij een kop koffie voor mij neerzet. Ik schrik op en probeer me te concentreren op het wervende verhaal en de voorwaarden voor het lidmaatschap die nu als een bombardement door hem op mij worden afgevuurd. Om mijzelf een

houding te geven, drink ik langzaam mijn koffie en hum zo af en toe ter instemming.
Mijn weekendtas kan ik bij de balie zo lang wel even achterlaten (‘Nee, dank je, mijn jas hou ik liever nog even aan!’) en gedwee volg ik Tim op een rondleiding door de sportschool. Het ziet er prima uit. Prima voor mijn doel. Maar dat doel is niet per se sporten. De openingstijden zijn ruim, al zal ik iets moeten verzinnen voor de zondagmiddag, want dan gaat de boel hier al om vier uur dicht. Misschien kan ik dan werken, dat zou alvast dit probleem oplossen.
De formaliteiten handelen we daarna vlotjes samen af. Helaas moet ik vijfentwintig euro betalen als onderpand voor de elektronische sleutelhanger waarmee ik toegang krijg tot de sportschool en die ik kan gebruiken om mijn spullen in een kluisje op te bergen. Ik heb nu alleen nog maar twee euro, een muntje van vijf eurocent en een briefje van vijf in mijn portemonnee, zie ik, terwijl Tim mijn gegevens invoert op de computer.
Nadat ik ook mijn rijbewijs en pinpas heb laten zien, zodat ze de contributie na de gratis maand automatisch van mijn rekening kunnen incasseren, ben ik officieel lid. Pas na de eerste gratis maand zullen ze door hebben dat er van mijn rekening niets te incasseren valt. Ja, tenzij ik natuurlijk vanmiddag die baan krijg en er salaris wordt bijgeschreven. Maar even niet aan denken, voorlopig is er in ieder geval nog niets aan de hand.
Tim kijkt nog blijer dan toen ik binnenkwam. Misschien krijgt hij wel commissie voor ieder nieuw lid dat hij inschrijft. Wie zal het zeggen? Hij ratelt vrolijk aan één stuk door. Ik hoor nauwelijks wat hij zegt, hoor alleen het woord “*goodiebag”* als hij me een plastic tas aanreikt. Ja, die wil ik wel hebben.
Bepakt en bezakt plof ik even later neer op de bank in de dameskleedkamer. Achter mij staan een paar dames samen onder de douche te kwetteren. En als ze na een paar minuten de kleedruimte inlopen, word ik gelukkig genegeerd. Ik rommel wat in mijn weekendtas en haal schoon ondergoed, een handdoek en shampoo tevoorschijn. Die leg ik alvast naast mij op de bank. Dan kijk ik in de *goodiebag*. De buit is beter dan verwacht. Naast wat folders van allerlei therapeuten en voedingsdeskundigen zitten er een eiwitreep, een bidon en een T-shirt met het logo van de sportschool in. De reep

eet ik meteen op. Heerlijk, net wat ik nodig had! Voor het eerst in dagen heb ik het idee dat ik genoeg gegeten heb.
Na ruim een kwartier onder de douche ben ik er helemaal klaar voor. Mijn sneakers heb ik zo goed en zo kwaad als het ging met papieren handdoekjes, water en zeep schoongeboend. In mijn joggingbroek, het nieuwe T-shirt van de sportschool, een schone handdoek om mijn nek en met mijn bidon in mijn hand, ga ik naar beneden, in de hoop dat ik nog een kop koffie kan scoren. Dat blijkt geen enkel probleem. De koffie en de thee zijn voor leden gratis.
Genietend van de koffie, de aangename temperatuur en het feit dat ik hier als lid gewoon mag zijn, kijk ik om mij heen. Tim is in gesprek met iemand die een pakje af komt leveren, maar hij lacht vriendelijk naar me. Het meisje dat met de bejaarden aan het gymnastieken was, blijkt nu zelf aan een van de apparaten te trekken. Vijf leden doen hun best op de hometrainers en achter in de zaal zijn twee forse kerels met gewichten bezig, terwijl ze zichzelf in de grote spiegels bewonderen. Het is een gezellige drukte, waarin ik niet opval en mijn gang kan gaan.
Na een rondje langs alle apparaten, waarbij ik er een paar voor de vorm uitprobeer, zie ik op de klok dat het nog maar één uur is. Nog drie uur te gaan, voordat ik mij bij *Het Baernsche Paerd* kan melden om te solliciteren. En ik ben nu al moe.
Resoluut ga ik de trap op naar de dameskleedkamer. Op een van de twee ligbedden voor de sauna's maak ik het mij zo comfortabel mogelijk. Dat is nog een hele toer op het harde, houten ding en met alleen een handdoek omgeslagen. Maar ik ben zo moe en het is er zo lekker warm, dat ik vrijwel meteen in slaap val.
Een uur later word ik met een schok wakker, net op tijd om nog even goed op te warmen in een van de sauna's, nogmaals te douchen, mijn haren te föhnen, mijn tanden te poetsen en mij zo netjes mogelijk aan te kleden.
Als ik de sportschool verlaat heb ik nog een halfuur om naar *Het Baernsche Paerd* te lopen. Stipt om vier uur sta ik bij de leveranciersingang, samen met iemand die kennelijk ook wil solliciteren op wat míjn baan moet worden. In gedachten verwens ik hem, maar ik probeer vriendelijk naar hem te glimlachen, de ellendeling.

Dan zwaait de deur open en staat er een vijftiger in een net zwart pak in de deuropening. Het zal de baas wel zijn. Hij neemt ons beiden van top tot teen op. ‘Komen jullie voor de baan?’ vraagt hij. Voordat ik iets kan zeggen, steekt mijn concurrent van wal. Met een geaffecteerd Baarns accent (Ben noemde dat taaltje altijd ‘Kakkinees’) stelt hij zich voor en noemt hij een aantal restaurants op waar hij eerder heeft gewerkt. De lijst is lang en het lijkt een eeuwigheid te duren voordat hij zijn waffel houdt. Als de baas daarna zijn blik op mij richt en zijn linkerwenkbrauw optrekt zeg ik alleen maar: ‘Goedemiddag.’
Zijn wenkbrauw gaat nog wat verder omhoog maar hij vraagt mij niet waarvoor ik kom. Dat is natuurlijk zo ook wel duidelijk.
‘Naam?’ vraagt hij ons.
‘Boudewijn, maar iedereen noemt me Bo.’
‘Iris, meneer.’
‘Gewoon Iris, dus? Hmmm, “meneer” zei je? OK, kom maar mee. Ik heet Jan. *Meneer* Jan dus.’
We volgen hem naar de keuken waar het al een drukte van belang is. Het water loopt mij in de mond van alle geurige dampen die opstijgen uit de pannen en potten. Maar ik krijg geen tijd om erbij stil te staan dat ik honger heb en echt verlang naar iets lekkers, na alle fastfood en broodjes die ik de afgelopen dagen heb gegeten.
‘Jas uittrekken, troep in de lockers, handen wassen, haarnetje op, koksbuis aan en voorschoot voordoen. Daar, pak maar van de stapel,’ commandeert meneer Jan.
Daarna zet hij een metalen dienblaadje met een paar stukken vlees voor ons neer en zegt hij: ‘Maak een entrecote voor me klaar, met alles erop en eraan. Kijk maar om je heen wat je verder nog nodig hebt. Over twintig minuten wil ik eten.’
Nog voordat ik ben bekomen van de schrik, grist mijn concurrent het grootste stuk vlees met een vork van het dienblad. Het geeft niet. Het was het grootste stuk, maar niet het beste, had ik al gezien. Er liggen ook twee kleinere stukken met een gelig vetrandje op het dienblad, die mooier zullen bakken en veel meer smaak zullen hebben. En zo te voelen is één van die stukken op kamertemperatuur. Ik leg dat stuk alvast klaar op een bord bij het fornuis waar ik het op zal bereiden. Naast mij is het een drukte van

belang, wordt het grote stuk vlees dichtgeschroeid en spat er van alles in het rond. Het ruikt meteen heerlijk, dat wel. En ik moet nog starten.
'Hoe wilt u het vlees bereid hebben?' vraag ik.
'*Medium rare*,' zegt meneer Jan.
Na even zoeken vind ik een geschikte braadpan. Die laat ik alvast op temperatuur komen op het enorme fornuis. De oven staat al aan, zie ik. Dat komt goed uit.
Aan een van de mannen die aan een ander fornuis bezig is, vraag ik welke groenten en bijgerechten er vandaag voorhanden zijn en ik laat me wijzen waar een en ander ligt. Meneer Jan kijkt toe, zijn ogen prikken in mijn rug.
Ik ga aan de slag en geniet van het kokkerellen. Langzaam komt er een grote rust over me. In stilte mijmer ik over de vele keren dat ik met Jeanine in de keuken stond om een nieuw recept uit te proberen en te koken voor familie en vrienden die maar al te graag wilden proeven van mijn nieuwe creaties. Meestal lukte het me om ze iets smakelijks voor te zetten, maar soms mislukte er ook wel eens iets. Zo heb ik jarenlang steeds maar weer van een vriendin van mijn moeder moeten horen dat ze mijn Hemelse Modder met amandelschaafsel toch net iets minder lekker vond dan het origineel. En dan lachte ze schalks, omdat ze wist dat ik donders goed begreep dat zij in het amandelschaafsel de kleine klontjes gestold eiwit had herkend die door de hele chocoladepudding zaten, terwijl de rest van onze tafelgenoten dat niet door had gehad.
Terwijl het vlees nog even in de oven staat, maak ik met een groot, scherp mes een simpele rauwkostsalade. Wortel, knolselderij, komkommer en radijs. Hup, mijn mes glijdt erdoor. Wortel in negen reepjes, die ik tegen de snijplank druk. Met dwarse halen van mijn mes snij ik ze allemaal in even grote, minuscule kubusjes. Negen, achttien, zevenentwintig, zesendertig, vijfenveertig, enzovoorts. Ik kan er niets aan doen, maar tellen, rekenen, optellen en aftrekken, ik word er altijd vrolijk van. Een beetje extra *virgin* olijfolie, azijn, peper en een snufje zout, en het bijgerechtje is klaar. Ik maak er met twee lepels een mooi bolletje van op het bord, zoals Ben me zo vaak heeft voorgedaan.

Net binnen de tijd haal ik mijn stuk vlees uit de oven en kan ik het netjes op het bord leggen, naast alles wat er al op klaar ligt. Met de punt van mijn voorschoot veeg ik nog even een druppel vleesnat van de rand van het bord. Een paar tellen na de andere deelnemer aan deze impromptu kookwedstrijd ben ik klaar.
We zetten onze borden op de *counter* voor meneer Jan neer. De entrecote heb ik gebakken zoals Ben hem altijd graag at. Dat zal smaken. Maar je eet ook met je ogen, zei Ben altijd. Dus ik kijk gespannen naar mijn eigen bord en dan naar dat van mijn concurrent. Op het oog zien ze er allebei goed uit. Maar op mijn bord liggen de daggroenten en op het andere glimmende, groene asperges. Vier even lange exemplaren, netjes in het gelid met precies dezelfde donkere ribbeltjes van de grillpan waarin ze zijn geroosterd. Shit, dat ziet er veel mooier uit.
Samen met de chef-kok, die niet aan ons is voorgesteld, keurt meneer Jan onze gerechten in stilte. Ze worden besnuffeld, betast en geproefd door de beide mannen. Hoewel ik natuurlijk vurig hoop dat ze een voorkeur zullen hebben voor mijn bord, boven dat met de groene asperges, zakt de moed me in de schoenen. Op de asperges glimt een laagje gesmolten roomboter, waar de chef-kok even zijn vinger doorheen haalt. Mijn daggroenten keurt hij geen blik waardig. Ja, nogal wiedes, die heeft hij zelf klaargemaakt. Van mijn rauwkostsalade proeft hij wel een hapje. Ik hou mijn adem in, hoop dat hij die lekker vindt, maar uit zijn blik kan ik niet opmaken of dat zo is.
Na een paar minuten kijken de mannen elkaar aan. ‘Duidelijk?’ vraagt meneer Jan aan de chef-kok. Die knikt. Oh jee, dat loopt vast niet goed af.
‘Hoe zou je zelf je gerecht omschrijven voor je gasten?’ vraagt de chef-kok. ‘Jij eerst!’ zegt hij tegen mij, voordat mijn concurrent zijn mond kan opendoen.
‘Eh, als een mooie, malse entrecote, krokant gebakken en met verse groenten van het seizoen en een friszure rauwkostsalade. Goede kwaliteit en gewoon lekker, denk ik.’
‘En jij, Bo?’
‘Dit is een prachtige, royale biefstuk met daarbij in een droge pan geroosterde, groene asperges in een saus van gezouten, geklaarde

boter. Door het roosteren hebben de asperges een notige toets gekregen, die prima past bij de volle smaak van het vlees. Alles zou perfect kunnen worden gecombineerd met een mooie, evenwichtige wijn van druiven als de *cabernet sauvignon, syrah, sangiovese* of natuurlijk een *tempranillo*,' klinkt het naast mij in onvervalst Kakkinees.
Shit, shit, shit. Had ik nou maar iets beters bedacht om te zeggen. Nu is mijn beurt al voorbij.
'OK, ga maar even zitten, jullie. Hier aan de *counter* is wel plaats. En eet lekker op wat je zelf hebt gekookt. Weggooien is zonde. Eet smakelijk. Ik overleg even met Peter en dan horen jullie wat we hebben besloten,' zegt meneer Jan.
Een meevaller! De baan zal ik niet krijgen, maar ik mag zomaar dit bord vol met heerlijks leeg eten.
Dat laat ik mij geen tweede keer zeggen. Het sappige stuk vlees smaakt verrukkelijk en ik geniet ervan met mijn ogen dicht. De daggroenten zijn van uitstekende kwaliteit en beetgaar, Ben zou ze zeker hebben goedgekeurd. Ook die verorber ik met genoegen. De rauwkostsalade is precies zuur genoeg en lekker knapperig. Het is voor het eerst sinds weken dat ik zo goed te eten heb gekregen. Ik vergeet even alles om mijn heen en concentreer me volledig op al het lekkers voor mijn neus, simpelweg genietend van de geuren, de texturen en de verschillende smaken.
Als ik alles op heb, zie ik dat mijn concurrent zijn bord niet helemaal leeg heeft gegeten. Een stuk van het vlees en een paar asperges liggen nog op zijn bord. Maar hij heeft zijn couvert al gesloten op de rand ervan gelegd en hij kijkt vol vertrouwen, haast arrogant om zich heen en daarna in mijn richting. Wat een naar mannetje.
Hij gaat rechtop zitten als meneer Jan en de chef naar ons toe komen.
'Kun je eens vertellen hoe je een mooie hachee maakt?' vraagt de chef me.
Jeetje, waarom zou hij dat vragen?
Ik vertel het hem. Vervolgens vuurt hij nog een heleboel vragen op mij af, die ik zo goed mogelijk probeer te beantwoorden. Zijn vraag in welke restaurants ik heb gewerkt, omdat ik dat nog niet heb verteld, ontwijk ik met: 'Ik heb zes jaar in *Le Zola* in Maarssen gewerkt.'

Hij kijkt verbaasd en het schaamrood stijgt me naar mijn kaken. Van de weeromstuit heb ik het vreselijk warm gekregen.
'*Le Zola*, die tent ken ik niet. In Maarssen, zei je?'
Ik knik, goddank vraagt hij niet wat daar mijn functie was. In de bediening en als keukenhulp werken is natuurlijk wel wat anders dan als *sous-chef*.
'Ik heb ook bijna een jaar voor Ben Drupper gekookt.'
Zachtjes – bewonderend haast – fluit meneer Jan voor zich uit.
'Toe maar. Wat kun je het best: groenten, vlees, vis of garnituur?'
'Eh, eigenlijk kan ik vooral vlees goed bereiden. En groenten snijden, *julienne* bijvoorbeeld, daar ben ik ook goed in. Vind ik ook leuk om te doen, trouwens.'
Zweet prikt in mijn nek en ik kijk naar mijn schoenen, in een poging onderzoekende blikken te vermijden.
Even valt meneer Jan stil. Als ik even opkijk, zie ik dat mijn concurrent het allemaal geamuseerd zit te observeren.
'OK, dankjewel,' zegt de chef tegen hem.
'Ik zal erg mijn best doen, bedankt voor uw vertrouwen.'
'Nee, je snapt het niet, je wordt bedankt. Wij kiezen háár!'
Wat ík?
'Wat, zíj?' vraagt het ventje verbaasd.
'Ja, zij. Ze heeft prima gekookt en zonder al te veel poespas. Bovendien heeft ze ons een smakelijk gerecht voorgezet waarop we nog een mooie marge kunnen behalen. Op dat van jou zouden we haast geld moeten toeleggen. En trouwens, onze gasten willen goed eten, zonder elitaire prietpraat. Persoonlijk vond ik jouw biefstuk aan de droge kant ook nog. Het was echt niet de sappige entrecote die was besteld. Je vroeg nota bene niet eens naar de gewenste bereiding.'
'En je werkstation is ook een zooitje,' zegt meneer Jan, terwijl hij misprijzend een blik op het smerige fornuis werpt waar de te droge biefstuk vandaan kwam.
Bij iedere zin die ik hoor, lijkt het alsof ik een stukje groei.
'OK, even goede vrienden, hoor,' zegt het ventje. 'Dan niet, ik ben al weg.'
Zonder nog een woord te zeggen of iemand de hand te schudden doet hij met een nijdig gebaar zijn voorschoot af en trekt hij zijn

koksbuis uit. Hij kwakt vervolgens alles in de wasmand, die in de hoek van de keuken staat. Daarna pakt hij zijn eigen kleren bij elkaar en verlaat de keuken. Met een klap slaat hij de deur achter zich dicht, zonder ook maar van iemand afscheid te nemen. Meneer Jan bekijkt het met een opgetrokken wenkbrauw.
'Ben Drupper, indrukwekkend. Kun je snel beginnen?' vraagt hij me als de rust is weergekeerd.
'Meteen, als u dat wilt.'
'Echt? Uhm, ja, dat snap ik wel. Je bent natuurlijk op zoek naar een andere baan nu Ben er niet meer is.'
Er niet meer is. Dat betekent gewoon zo dood als een pier, denk ik, en ik slik gauw iets weg.
'Het zou geweldig zijn als je hier komt koken en meteen kunt beginnen, nietwaar, Peter?'
'Zeker,' bromt die. 'Laat ik me eerst even goed voorstellen. Ik ben Peter de Goei, de chef-kok.' Hij steekt zijn hand uit. Even lacht hij vriendelijk naar me.
Ik schud zijn hand en stel me voor met: 'Iris Prins.'
'OK, je wordt onze eerste vrouwelijke collega, onze keukenprinses. Jij kunt vanavond mooi het vlees braden, aan het fornuis waar je net ook aan hebt gestaan. Je hebt laten zien dat je het kunt. Zo nodig kun je het fornuis ernaast ook gebruiken. Denk je dat je het redt?'
'Ik zal mijn best doen, chef.'
'Mooi, dat lijkt mij de juiste werkhouding, Prinses. Aan de slag dan. De eerste gasten komen al binnen.'
Tot tien uur 's avonds sta ik vlees te braden.
'Twee biefstukken, allebei medium gebakken, Prinses,' roept Peter naar me. Of: 'Hup, zo meteen twee grote Angus burgers op de plaat. En vergeet de uien niet mee te bakken, Prinses. Leg ook meteen een varkenshaas in de pan. Maak hem rosé. Vlug een beetje. De geklaarde boter vind je daarachter in die vierkante bak op de bovenste plank.'
Ik roep alleen maar steeds 'Ja, chef', terwijl ik me tot het uiterste inspan om alles zo goed en zo snel mogelijk te bereiden.
Pas nadat de keuken om tien uur 's avonds gesloten wordt en we met de keukenploeg alles hebben opgeruimd en schoongemaakt, is

er tijd om te praten en kan ik kennis maken met de rest van de keukenploeg.
Uiteraard vraagt iedereen hoe ik heet. Maar niemand in de keuken zal me Iris noemen. Ik ben voor eeuwig de keukenprinses of kortweg “Prinses”, dat is me meteen duidelijk. Alleen op mijn arbeidsovereenkomst staat naast mijn achternaam ook mijn voornaam. Nadat ik mijn handtekening eronder heb gezet, schudt meneer Jan, die voluit Jan den Hartog blijkt te heten, plechtig mijn hand.
‘Welkom, fijn dat je er bent. Je mag me gewoon Jan noemen vanaf nu. Drankje doen?’
‘Een colaatje, graag. Lekker.’ Goedkeurend knikt Jan.
Samen met de hele ploeg sluiten we de avond af. Iedereen neemt nog een drankje en wat restjes vlees en vis uit de keuken worden uitgedeeld als borrelhapjes.
Het is haast jammer als iedereen een uur later door de achterdeur naar buiten stapt. Verloren sta ik mijn collega’s na te kijken.

2 Boosheid

Na een kwartier lopen ben ik op de Wilhelminalaan. Het is pikdonker en de straat ligt er nat en koud bij. Hier en daar brandt achter de ramen van de grote villa's nog licht. Ook *Huize Bloemendael,* de zorginstelling aan de kop van de vijver, is vrijwel helemaal donker. Alleen op de bovenste etages zie ik hier en daar blauw licht flikkeren. Daar kijken de bewoners nog naar de televisie.
Het is doodstil op straat. Zelfs de eenden kwaken niet. Langs de grote vijver loop ik naar mijn huis. Althans, het wás mijn huis. Drie weken geleden bleek het dat niet meer te zijn.
Bij het grote tuinhek kijk ik snel om mij heen. Nee, niemand. Via het olifantenpaadje naast het hek loop ik richting de achterkant van het perceel naar het tuinhuis. Het is open, goddank! Wij sloten het ook nooit af, kwamen hier maar heel zelden, alleen om bijvoorbeeld de rieten tuinmeubelen en -kussens op te slaan, het elektrische tuingereedschap te pakken of op te laden en om de sproei-installatie aan te zetten. Ja, en natuurlijk ook om alles wat we in huis niet meer nodig dachten te hebben en wat op termijn naar de kringloopwinkel moest worden gebracht op te slaan, hier neer te kwakken, eigenlijk.
Het afgelopen jaar is hier niemand geweest. In de winter heb je sowieso geen tuingereedschap of tuinmeubelen nodig. En in de zomer werd Ben ziek. Toen had ik geen zin meer in tuinieren. Tijd om in de tuin te zitten had ik ook niet meer. De tuin – ooit Bens trots – is veranderd in een oerwoud. En dat komt nu mooi uit. Het tuinhuis wordt door alle overdadig groeiende bomen en struiken aan het zicht onttrokken.
Binnen sta ik even te twijfelen. Zal ik het licht aandoen? Beter van niet. Met het lampje van mijn mobiele telefoon baan ik mij een weg door de troep.
Alles is droog en het dak lekt dus niet, gelukkig. Het is wel steenkoud. Vanaf de betonnen vloer trekt de kou langs mijn benen omhoog en uit mijn mond komen witte wolkjes. Helaas is er geen verwarming in het tuinhuis. Maar ik heb al verzonnen hoe ik het mij

hier zo comfortabel mogelijk kan maken. De loungebank die in de hoek staat wordt mijn bed. Gelukkig liggen de kussens er nog op. De donzen slaapzak uit mijn weekendtas – na mijn mobiele telefoon mijn kostbaarste bezit – leg ik er bovenop. Daarna dek ik alles af met drie verhuisdekens uit de kast in de hoek. Zo moet het lukken.
Mijn mobiel leg ik bij mijn hoofd, aan het draadje van de oplader, die ik in het stopcontact heb gestoken. 112 schijn je altijd te kunnen bellen, ook als je geen beltegoed meer hebt, dus ik wil het ding bij de hand hebben voor als het nodig mocht zijn. Bovendien kan ik via de Wifi mijn mails en Whatsappjes ontvangen en een beetje surfen op internet. Ik check even of dat lukt. Gelukkig, hij heeft de Wifi-code nog niet veranderd!
Met een beetje water uit mijn bidon poets ik mijn tanden en met een paar vochtige doekjes fris ik me wat op. Veel meer kan ik nu niet doen aan mijn persoonlijke hygiëne. Het wordt tijd om te gaan slapen. Eerst ram ik nog de steel van de hark schuin onder de deurklink, zodat er vannacht geen indringers binnen kunnen sluipen. Daarna kruip ik met al mijn kleren aan in de slaapzak. Ik probeer nog wel om het laatste nieuws te lezen op de NOS-app, maar het kan me niet zo boeien. Al gauw val ik in slaap.

Ik zie mezelf weer in de dienstauto zitten naast mijn baas, op weg naar restaurant *De Hoogtehof*. Het kon bogen op een heuse Michelin-ster. Zij en veel andere ambtsdragers waren er graag geziene gasten. Op stel en sprong had ik met haar mee gemoeten om met een aantal buitenlandse gasten te dineren. De hoop was natuurlijk dat ze konden worden verleid tot een samenwerkingsproject waarmee zij vervolgens voor het journaille mooie sier zou kunnen maken. En omdat ik de beoogde projectleider was, zat ik daar nu met frisse tegenzin naast haar. Weg was mijn vrije avond. In een diner dat uren in beslag zou nemen met mensen die ik niet kende en een baas die niet bepaald mijn beste vriendin was, had ik echt helemaal geen zin.
Voordat we wegreden, rookte zij nog haar sigaret op. Met toegeknepen ogen blies ze de rook in de richting van het raam, in een poging om die naar buiten te blazen (of het in ieder geval daarop

te laten lijken). Dat raampje had ze speciaal voor dat doel wel vijf centimeter laten zakken.
Al snel stonk het in de auto als in een bruine kroeg. Net toen de chauffeur gas gaf gooide ze zonder pardon de peuk op straat. Maar voordat ik het in mijn hoofd zou kunnen halen om er iets van te zeggen, draaide ze zich naar me toen en keek ze me doordringend aan. 'Zeg Iris, zou jij de rekening straks kunnen betalen?' vroeg ze me plompverloren.
Verrast keek ik haar aan. 'Eh, hoezo?'
'Je hebt toch wel een creditcard of een pinpas bij je? Voor mij als bestuurder is het altijd zo lastig, een rekening. Als een journalist die opvraagt met een beroep op de openbaarheid van bestuur, maken ze er meteen een sensationeel verhaal van. Dat er te veel en te dure flessen wijn zijn gedronken en meer van dat soort onzin. Voor je het weet hebben we weer een bonnetjesaffaire. En in jou is niemand geïnteresseerd.'
Toen ze mijn blik zag, kuchte ze droog en zei: 'Sorry, dat klinkt heel onaardig. Ik bedoel natuurlijk dat die journalisten een rekening voor het eten niet zo gauw in de declaraties van een ambtenaar zullen zoeken. Uiteraard kun je alles declareren. En je eet natuurlijk zelf lekker mee.'
Alsof ik daar zin in had. Potverdorie! Boos keek ik haar aan, maar ze deed alsof ze het niet zag.
'Drink ook lekker een wijntje. De taxi naar huis mag je declareren, vanzelfsprekend. Joh, geniet er toch lekker van. Ik durf te wedden dat je anders nooit in *De Hoogtehof* zult komen, al was het maar omdat ze tot Sint Juttemis zijn volgeboekt.'
'Ik hoef geen wijn,' zei ik kribbig.
Ongelofelijk, ik zat inmiddels te koken van woede, nog even en ik zou bij het eerste stoplicht waar de dienstauto stil hield uitstappen en de deur keihard achter me dicht gooien. Dan mocht ze lekker alleen naar dat klote-etentje van haar.
Maar voordat ik er erg in had, reden we een smalle klinkerweg op en remde de dienstauto af. Vlak voor een witte trap zette de chauffeur de auto stil. Meteen deed ik de deur open, klaar om weg te sprinten. Toen zag ik pas dat het inmiddels flink regende en dat we al voor de ingang van het restaurant stonden. Twee jongedames

kwamen met grote paraplu's naar buiten om ons zo droog mogelijk naar binnen te loodsen. Ik vond het maar een gênante vertoning, want zelf regenden de dames natuurlijk wél nat.
Even stond ik in tweestrijd. Nu weglopen zou beslist een nat pak opleveren. En ik had een veel te dunne jas aan en liep op ongemakkelijke pumps, niet bepaald de juiste *outfit* om het gure weer te trotseren: Het was misschien maar beter om mee naar binnen te gaan en daar een taxi te bestellen. Dan zou ik warm en droog kunnen wachten tot die er zou zijn. Misschien kon ik eerst zelfs een hapje eten. Inmiddels knorde mijn maag opstandig. Hopelijk stond er snel iets lekkers op tafel.
Onwillekeurig telde ik het aantal traptreden terwijl ik naar boven liep. Bij de bovenste, drieëntwintigste, tree stond een man in een zwart pak en met witte handschoenen aan ons op te wachten. Hij zwaaide met een groots gebaar de deur open en gaf mijn baas een handkus. 'Wat heerlijk om u weer te kunnen verwelkomen. Welkom. Kan ik uw jas aannemen?'
Ík kreeg geen handkus en werd genegeerd. Daarom legde ik ongevraagd ook mijn jas over zijn arm. Het leek hem een beetje te verrassen, maar hij zei niets tegen me, bleef me negeren.
'Eerst nog even een sigaretje roken, mevrouw?' vroeg hij aan mijn baas, terwijl hij samenzweerderig naar haar lachte.
'Lekker,' zei ze alleen maar.
Ik kreeg niet de kans hem te vragen een taxi voor me te bestellen. En de jongedames met de paraplu's waren verdwenen, dus die konden me ook niet helpen.
Toen hij de jassen had weggehangen bood de man mijn baas een sigaret aan en gaf haar vuur. Zelf stak hij er ook gezellig een op. Verloren stond ik een paar passen bij hen vandaan te wachten. Zwijgend rookten zij hun sigaretten op. Ik wachtte sullig bij de deur naar de eetzaal en voelde hoe mijn schoenen langzaam in het hoogpolige tapijt zonken. Hier binnen verdwenen de as en de peuken in een antieke asbak met deksel, die de man mijn baas gedienstig voorhield.
'Prima,' zei de man daarna. 'Wilt u mij maar volgen, uw gasten zijn inmiddels al gearriveerd.'

In ganzenpas liepen we de eetzaal binnen, waar voor ons een ronde tafel was gedekt. Er zaten twee grijze heren te wachten, die meteen overeind schoten toen ze mijn baas zagen. Buigend als knipmessen bezwoeren ze haar in het Engels dat ze verheugd waren haar weer te zien. Ik zag dat ze er geen barst van meenden.
Met veel gedoe werden we aan tafel gezet. Mijn baas bestelde voor ons allemaal het zes gangen menu. '*You'll love it*, *trust me*,' zei ze tegen de grijze heren.
'Heeft u nog dieetwensen?' vroeg de ober (of wat hij dan ook was).
'Nee hoor, verras ons maar,' zei mijn baas. 'En doe er ook maar een bijpassend wijnarrangement bij en wat flesjes plat water.'
Het werd me nu toch te gortig.
'Excuus, maar ik heb wèl een dieetwens, een eis eigenlijk, in verband met een allergie. Ik eet geen schaaldieren en ik hoef geen wijn. In plaats van plat water heb ik ook liever Spa rood.' Ik keek niet naar de ober, maar naar mijn baas.
Die knipperde even met haar ogen en deed vervolgens alsof er niets was gebeurd, probeerde meteen een geanimeerd gesprek met de beide heren aan tafel aan te knopen. Haar kennende zou ze later wel wraak nemen, met een slechte beoordeling of zo, maar het kon me geen fluit schelen. Ik zou een nieuwe baan zoeken. Het liefst morgen nog.
Het gesprek aan tafel ging volledig langs mij heen, terwijl ik ongeduldig wachtte op de eerste gang. Na lang wachten werd die geserveerd. Het waren gegratineerde *coquilles st Jacques*. Voor mij waren de coquilles vervangen door twee malse stukjes kalfsoester. Hele kleine stukjes kalfsoester. Heerlijk, maar in één hap was het gerechtje weg.
Af en toe borrelde het ergens in mijn buik, een combinatie van honger en te veel Spa rood. De kleine broodjes met gezouten roomboter die midden op tafel op een bordje lagen, werkte ik ongezien zo snel mogelijk naar binnen. Niemand anders had er trouwens een vinger naar uitgestoken.
Door het raam zag ik dat er inmiddels natte sneeuw viel. Met een zucht besloot ik nog maar even te blijven. Misschien kregen we iets lekkers te eten, hopelijk veel ook.

Gelukkig zette de ober een nieuw schaaltje met roomboter en broodjes op tafel. Veelbetekenend keek hij van het schaaltje naar mij. Ik weigerde om mijn blik neer te slaan en trok het dichterbij terwijl hij zich omdraaide naar de keuken. Ik at ook al deze broodjes op. Niemand keek ervan op, mijn tafelgenoten hadden alleen oog voor elkaar. Ze waren stomvervelend.
Het gesprek aan onze tafel kon me niet boeien. Uit ervaring wist ik dat enige inmenging van mijn kant door mijn baas ook niet op prijs zou worden gesteld. Ik zat er voor spek en bonen bij. De buitenlandse gasten mochten alleen even aan mij snuffelen, zodat ze zouden weten wie projectleider werd. Maar ik werd verder niet in het gesprek over het nieuwe project betrokken. Van mijn baas zou ik later wel horen wat er precies van mij werd verwacht.
Verveeld en ongeduldig probeerde ik mijzelf bezig te houden met het observeren van wat er buiten het saaie gebeuren aan onze tafel nog meer gebeurde in de eetzaal.
Aan de tafel achter mij zat een ouder echtpaar. Ik had ze alleen gezien toen ik de eetzaal in was gelopen. Hij was een rood aangelopen mannetje in een fout pak, zij een nuffig mens met een zuinig mondje, waarop een dikke laag knalrode lippenstift was gesmeerd, herinnerde ik mij. Helaas kon ik me niet op mijn stoel omdraaien om ze eens goed te observeren, ik moest het doen met wat ze zeiden. En dat kon ik goed verstaan, want ze deden geen enkele moeite om op gedempte toon te spreken.
Ze hadden het over de wijn. Die stuurden ze terug naar de keuken, omdat hij naar kurk zou ruiken.
‘Ja, echt kurk,’ schreeuwfluisterde hij naar de ober.
‘Echt heel erg, hoor. Jakkes,’ piepte de vrouw.
Vervolgens keurden ze de coquilles af, omdat ze “helaas te gaar” zouden zijn, wat ze “heel erg jammer” vonden.
Uit mijn ooghoeken zag ik dat de ober zijn gezicht netjes in de plooi hield, professioneel zijn gasten bleef bedienen. Maar het kostte hem duidelijk moeite om beleefd te blijven. Op zijn bovenlip waren kleine zweetdruppeltjes verschenen.
Aan onze tafel hadden de anderen nog steeds nauwelijks oog voor het eten, ze waren te druk met hun onderhandelingen. Tsja, zij hadden vast geen honger. Jammer dat ik geen schaaldieren kan eten,

anders had ik me hun voorgerechtjes toegeëigend. Als ik daar het lef voor had gehad, natuurlijk.
De mannen aan de overkant van de ronde tafel waren kennelijk zenuwachtig. Ze konden nauwelijks stil zitten op hun stoel. De ene friemelde steeds aan zijn das, de andere knipperde onophoudelijk met zijn linkeroog, alsof hij een tic had. Vol adoratie hingen ze aan de lippen van mijn baas. Die was haar vertrouwde zelf. *Hautain* deelde ze zoals altijd de lakens uit, in de verwachting dat iedereen dat prima zou vinden, wat vaak ook zo was.
Plotseling hoorde ik een kort, hard geluid dat ik niet kon thuisbrengen. Het was een soort klik. En hij leek te komen van de tafel links van ons. Hier zat een gezelschap van zes oudere heren die er duidelijk op uit waren getrokken om *De Hoogtehof* te keuren.
Af en toe stootte er een zijn buurman even met een elleboog aan en dan smoesden ze samen over iets dat voor hen op tafel stond. Een van hen maakte aantekeningen in een zwart notitieboekje, dat hij naast zijn bord op tafel had gelegd. Aha, zelfbenoemde restaurantrecensenten.
Weer klonk het geluid. De man met het notitieboekje knipte ongeduldig met zijn vingers om naar de ober te wenken. Dat was het, dus. Het had iets vreselijk ordinairs, wat in deze plechtige sfeer haast op mijn lachspieren werkte.
De andere mensen aan het tafeltje van deze man leken geen last te hebben van enige gêne. Die keken verwachtingsvol naar de klapdeur waarachter zich de keuken van het restaurant moest bevinden. Kennelijk vonden ze zonder uitzondering dat als een gast met zijn vingers knipt, er onmiddellijk iemand door die klapdeur zou moeten toesnellen om hen te bedienen. En dat gebeurde ook nog!
Vier keer in korte tijd snelde de ober toe om iets voor deze gasten te regelen, iets aan de tafel te verschikken of een wens aan te horen die hij aan de kok over kon brengen. Vanuit de keuken hoorde ik telkens als hij door de klapdeur verdween gesmoorde kreten komen. Eerst zachtjes, maar later steeds harder.
Bij ieder volgend gerecht dat werd uitgeserveerd en dat werd genegeerd of teruggestuurd naar de keuken, bij iedere volgende fles waar weer iets mee was volgens de mensen achter mij, en bij iedere